

L'EROL DOSSIER

14 visions del Berguedà

Aquest dossier és un retaule de mirades i reflexions sobre el Berguedà realitzat per autors que, tot i estar relacionats, d'alguna manera, amb la comarca, la viuen des de fora. Els hem demanat aquests articles per no caure, a l'hora de celebrar el número 50, en un fàcil i cofoi localisme.

A tots: gràcies!

Llac de Graugès

LUIGI

Günter Benedde
Salvador Pueyo
Gonçal Mazcuñán
Joan Carles Llurdés
Enric Mendizábal / Esther Sánchez
M. Àngels Tresserra
Francesc Cabana

Enric Lluch / Oriol Nel.lo
Martí Boada
Anton M. Espadaler
Antoni Deig
Manuel Riu
Antoni Dalmau
Francesc González

GÜNTER BENEDDE: VINCLES I VISIONS

Günter Benedde és un artista alemany, nascut a Bremen el 1933, molt vinculat a la comarca del Berguedà. Cada any fa llargues estades a Berga, i part de la seva producció pictòrica neix en un estudi del carrer Major, pròxim al que li cedien anys enrera els seus amics del Cau d'Art.

Amb aquest panorama és una temptació buscar qualsevol indici de l'existència d'un «esperit berguedà» -entès a la manera de Pere Gimferrer- en els seus quadres. És, però, difícil de trobar-lo en Günter Benedde, ja que no disposem de suficients constants que ens permetin identificar aquest «esperit», en l'obra de l'artista. Tot i així, en algunes de les seves pintures, hi podem detectar petites influències que fan evidents els seus lligams amb el Berguedà.

Günter Benedde domina un gran ventall de tècniques pictòriques i mitjans expressius i és freqüent en ell que treballi tant l'abstracció com la figuració. Una no exclou l'altra. Tant el Benedde informalista com el figuratiu són grans coloristes, demostrant un domini absolut de l'element cromàtic, que en el cas dels quadres abstractes pren tot el protagonisme i la força, creant superfícies on els colors tenen sentit per ells mateixos i per la seva interrelació, i són alhora la font principal d'expressió. D'aquesta manera neixen quadres que es regeixen per un principi d'acció o moviment, dinàmics; i d'altres que es regeixen pel principi contrari, el de la immobilitat, estàtics o, potser millor, extàtics. En tots ells s'ignora el que és superficial per anar de cara a les qüestions primordials, a la pura expressió.

El protagonisme del color és també evident en quadres figuratius de Benedde, però aquí el color es combinarà amb un conjunt de signes i símbols freqüents a les seves obres. En algunes de les seves darreres pintures el contingut simbòlic es reduirà a unes imatges reiterades i de gran significació: animals, cossos celestes, muntanyes i arbres, que representen l'essència de la tradició simbòlica i que, periòdicament revisitats i adequats a una problemàtica artística determinada, són sempre vigents.

L'obra titulada «Pedraforca» (1995) -els drets de reproducció de la qual ens ha cedit l'autor amablement, per a la portada i la làmina interior- en podria ser un exemple, a la vegada que el seu títol ens aporta llum sobre la filiació berguedana de l'obra i ens implica en certa manera amb el seu contingut. Que no ens enganyi, però, el títol; en el quadre no hi apareix el Pedraforca típic (i mal que ens pesi també, tòpic) sinó més aviat l'arquetípic, el que constitueix l'essència simbòlica de la muntanya, la seva dimensió còsmica, el sentit d'elevació; no una còpia pintada de l'original terrenal, sinó una visió. El quadre juga doncs amb les imatges arquetípiques també, de l'animal, ésser viu encara en estat pur i primitiu; el cos celest, dominant, elevat i enèrgic; i l'arbre, element amb el qual es relaciona a nivell simbòlic tota la vida del cosmos, estranyament nu i sec, o simplement capgirat, amb les arrels enfora, imatge que implicaria llavors algun tipus d'inversió en el significat dels conceptes principals, plenament vitals. El quadre és la visió d'un paisatge interior, transcendent, fruit del sentiment i la imaginació, on si volguéssim podríem trobar-hi, a nivell formal, semblances amb la realitat del paisatge berguedà, tot i que és probable que d'aquesta manera empobríssim el seu significat profund. Significat que gira entorn de la relació dels éssers amb el cosmos, en un sentit verament primordial, l'etern problema, no hi ha creació sense destrucció. Ben segur que l'observació del món real basta per a despertar en el vertader artista, no un sentiment de còpia, sinó la facultat visionària de penetrar en les coses i revelar-nos el seu autèntic interior. El veritable.

Günter Benedde és a la vegada un artista atípic, una «rara avis» del món de l'art, tal com dona a entendre Uz Kaspar en un recent article. Cap tema li és estrany, humor i crítica social també poden trobar-se en les seves obres, i sempre buscant el que es propi i natural a la seva persona: la bona pintura.

Josep Carreras Vilà

SALVADOR PUEYO: MÚSICA PURA

Salvador Pueyo va néixer a Barcelona el 1935. Va viure durant força temps a Berga, on va començar els estudis musicals. Va tornar a Barcelona on va estudiar piano, folklore, direcció d'orquestra i composició.

La seva biografia i obra són a bastament conegudes dintre del món cultural i musical, havent escrit música simfònica, música de cambra, per a orgue, cançons, per a ballet, oratori i òpera. Autor compromès amb el seu temps, plenament inscrit dins les tendències musicals contemporànies, la seva música es caracteritza per la varietat formal i estructural. Cal, però, destacar uns quants aspectes que marquen amb un segell característic les seves obres: densitat conceptual, depuració de la forma i minuciositat compositiva, a la recerca permanent de la màxima identificació entre el significat i el significant.

«L'Orant de Pedret» -peça que Salvador Pueyo ha dedicat a L'EROL i als seus lectors-, és una obra per flauta i clarinet que tradueix en música

la sensació que en el compositor desperta la contemplació d'aquest fresc medieval. Salvador Pueyo fuig de la descripció musical, per assolir, amb els dos instruments de l'obra, un estat gairebé ascètic i interioritzat.

Per a ell, la flauta simbolitza el paó situat sobre l'Orant, mentre que a aquest el relaciona amb el clarinet. L'un i l'altre canvien posicions entrelaçant les seves melodies, per posar en evidència la relació entre el món terrenal i el món espiritual. Una atmosfera pura, senzilla, essencial, i per això important, es desprèn d'aquesta peça, amb molts matisos, ritmes tranquils i constants i un alè de sostinguda transcendència.

Lluny de tota artificiositat, i aquesta obra que ens dedica n'és un bon exemple, Salvador Pueyo fa música pura.

Josep Carreras i Jordi Puntas